

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/150511,Uroczystosc-wreczenia-dyplomow-rodzinom-bohaterow-uhonorowanych-w-ramach-projekt.html>
2021-12-04, 02:15

Uroczystość wręczenia dyplomów rodzinom bohaterów uhonorowanych w ramach projektu „Ocalamy” - Wrocław, 17 września 2021

W ramach programu „Ocalamy” uhonorowano 12 żołnierzy biorących udział w walkach podczas kampanii polskiej w 1939 roku, a rodzinom wręczono pamiątkowe dyplomy. Projekt „Ocalamy” jest wspólną inicjatywą Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu i Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego i ma na celu przywrócenie pamięci o bohaterach walczących o wolność Polski. Ich groby są oznaczane insygnium „Ojczyzna swemu obrońcy”.

W ramach programu „Ocalamy” uhonorowano 12 żołnierzy biorących udział w walkach w roku 1939 roku. Ich sylwetki przedstawił Przemysław Mandela z Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN we Wrocławiu, a Jarosław Kresa, wicewojewoda dolnośląski, wręczył rodzinom uhonorowanych żołnierzy pamiątkowe dyplomy potwierdzające uczestnictwo w projekcie.

Sylwetki uhonorowanych żołnierzy:

Jan Nowak – ur. 13 stycznia 1915 r. we wsi Wola w powiecie pińczowskim. Od 1938 r. żołnierz 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach. W opinii swoich przełożonych cechował się dużą inteligencją, lojalnością służbową oraz dyscypliną. Był sumienny i wytrzymały dlatego też w marcu 1939 roku otrzymał przydział do załogi Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte w Gdańsku. Podczas obrony był celowniczym ciężkiego karabinu maszynowego Wartowni nr 6. Po kapitulacji znalazł się w niewoli w Stalagu I A skąd został w 1942 roku zwolniony po dłuższym pobycie w szpitalu, jako niezdolny do pracy. Powrócił w rodzinne strony skąd w 1945 roku przeniósł się Dolny Śląsk. Tam w miejscowości Zawonia objął niewielkie gospodarstwo, na którym pracował do chwili kiedy pozwalało mu na to zdrowie. W 1990 roku otrzymał awans stopień podporucznika w stanie spoczynku. Zmarł w 1996 roku.

Bronisław Machnicki – ur. 12 stycznia 1915 lub 1916 r. we Lwowie. We wrześniu żołnierz najprawdopodobniej 4. Pułku Strzelców Podhalańskich 21. Dywizji Piechoty Górskiej. Po zakończeniu walk powrócił w rodzinne strony, skąd został na przełomie 1939 i 1940 roku wywieziony przez NKWD w głąb Związku Radzieckiego. Zwolniony na mocy amnestii po pakcie Sikorski-Majski zasilił oddziały Armii generała Andersa, z którą opuścił ZSRR i przeszedł cały szlak bojowy kampanii włoskiej w szeregu 3 karpackiego batalionu łączności 3. Dywizji Strzelców Karpackich. Brał udział w walkach pod Monte Cassino, a także Anconą i

Bolonią. Po zakończeniu wojny powrócił do Polski. Zmarł we Wrocławiu 1 lutego 1984 roku.

Karol Jamnicki – ur. 20 października 1895 roku w Lubaczowie. Żołnierz Legionu Wschodniego i Legionów Polskich podczas I wojny światowej. Od stycznia 1919 roku brał udział w Powstaniu Wielkopolskim w stopniu starszego ogniomistrza. Później, do lipca 1921 r. służył w 14 Wielkopolskim Pułku Artylerii Lekkiej jako dowódca plutonu. Był także czynnym uczestnikiem walk w ramach III Powstania Śląskiego. We wrześniu 1939 roku walczył w składzie 29. Pułku Artylerii Lekkiej. Po zakończeniu walk próbował powrócić do rejonu Grodna, gdzie mieszkał w okresie międzywojennym. Został jednak aresztowany przez NKWD. Z więzienia udało mu się zbiec w czerwcu 1941 roku. Od 1943 roku działał w partyzantce w okolicach Rawy Ruskiej. Rok później, po zajęciu tego obszaru przez Armię Czerwoną ochotniczo wstąpił do Wojska Polskiego tworzonego przy ZSRR. Służył m.in. w 4. Zapasowym Pułku Piechoty oraz 21. Zapasowym Pułku Artylerii w charakterze instruktora. Został skierowany na front w Łużycach na przełomie kwietnia i maja 1945 roku. Brał udział m.in. w operacji praskiej, podczas której dowodzona przez niego bateria wyróżniła się m.in. zniszczeniem 4 nieprzyjacielskich czołgów. Po demobilizacji osiadł na Dolnym Śląsku, w Mirsku, gdzie zmarł ostatecznie 17 maja 1976 roku.

Franciszek Pappel – urodzony 20 grudnia 1898 roku w Rokosowie. Żołnierz 71. Pułku Piechoty 18. Dywizji Piechoty ze składu Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Narew” we wrześniu 1939 roku. Brał udział w ciężkich walkach tej jednostki na linii Narwi, w rejonie Różan, pod Jakacią oraz Zambrowem. Po zniszczeniu dywizji w bitwie pod Łętownicą i Andrzejewem 13 września 1939 roku dostał się niemieckiej niewoli, którą spędził w Stalagu I A. Od 1941 roku jako robotnik przymusowy pracował w batalionach budowniczo-robotniczych na terenie okupowanej Danii oraz północnych Niemiec. Do kraju powrócił dopiero w 1947 roku. Początkowo zamieszkał w Prachowie, skąd w 1950 roku przeniósł się z rodziną do Wrocławia. Tutaj też zmarł 22 października 1972 roku.

Jan Wiktor Ostiadel – ur. 22 czerwca 1913 roku w miejscowości Dolina w pobliżu Stanisławowa. We wrześniu 1939 roku służył w 27. Pułku 7. Dywizji Piechoty. Brał udział w ciężkich walkach tej jednostki, jednocześnie unikając jej tragicznego losu. 20 września wraz z innymi jednostkami, realizując rozkaz Naczelnego Wodza z 17 września, przekroczył granicę węgierską, gdzie został internowany. Obóz internowania udało mu się opuścić dopiero w maju 1940 roku i drogą przez Francję przedostał się do Wielkiej Brytanii oddziały formującej się dywizji pancernej generała Maczka. Służył jako dowódca plutonu łączności 24. Pułku Ułanów, z którym przeszedł cały szlak bojowy od morderczej bitwy pod Falaise aż po zdobycie Wilhelmshaven. Do kraju powrócił w 1947 roku. Zamieszkał w Oławie na Dolnym Śląsku. Zmarł 3 lutego 1994 roku.

Stanisław Lisowski – ur. 06 marca 1916 roku w Kutach. Od marca 1938 roku żołnierz 6. Kompanii II batalionu 49. Huculskiego Pułku Strzelców 11. Karpackiej Dywizji Piechoty. Po odbyciu szkolenia w Szkole Podoficerskiej, w stopniu kaprała został skierowany do III batalionu, w składzie którego wziął udział w walkach w trakcie Kampanii 1939 roku. Brał udział w bojach pod Łętownicą, a także dalszych krwawych walkach pod Mościskami i w

Lasach Janowskich podczas próby przebicia się do oblężonego Lwowa. W ich trakcie, 20 września dostał się do niewoli i skierowany do Stalagu III B. Od 1940 roku był robotnikiem przymusowym i po trzech latach udało mu się zbiec i przedostać do Lwowa, gdzie wstąpił do Armii Krajowej. Był żołnierzem plutonu „Grom” przy Komendzie Dzielnicy „Lwów-Północ” AK. Brał udział w Akcji „Burza”, po której uniknął aresztowania przez NKWD i przedostał się do Przemyśla. Tam wstąpił do 18. Pułku Piechoty 6. Dywizji Piechoty Wojska Polskiego. Brał udział w jej walkach na Wale Pomorskim i podczas zdobywania Kołobrzegu, gdzie został ranny. Zdemobilizowany w 1946 roku w stopniu st. sierżanta osiadł na Dolnym Śląsku, zamieszkując najpierw w Dzierżoniowie a następnie we Wrocławiu, gdzie zmarł 30 czerwca 2002 roku.

Stefan Jastrzębski – ur. 13 maja 1907 roku w Wiktorowie w powiecie Bielsk Podlaski. Był absolwentem Kursu Kadetów w Modlinie oraz Oficerskiej Szkoły Artylerii w Toruniu. We wrześniu 1939 roku dowodził 3 baterią 11. Dywizjonu Artylerii Najcięższej w składzie Armii „Modlin”. Brał udział w walkach tej jednostki pod Chełmem, Tomaszowem Lubelskim oraz Krasnobrodem. 28 września wraz z kapitulacją całego zgrupowania połączonych sił Armii „Modlin” i „Prusy” czyli tzw. Frontu Środkowego, uniknął niewoli i przedostał się do Warszawy. Tam wstąpił w szeregi ZWZ później AK. Był organizatorem m.in. szkoły samochodowej Szarych Szeregów. W 1943 roku otrzymał awans do stopnia majora. Brał udział w Powstaniu Warszawskim jako dowódca batalionu „Miłosz” w Podobwodzie Śródmieście Południe. Po kapitulacji Powstania znalazł się w obozie jenieckim w Murnau, skąd został uwolniony przez wojska alianckie w maju 1945 roku. Skierowawszy się do Włoch, wstąpił do II. Korpusu Polskiego, gdzie służył jako zastępca dowódcy X Pułku Artylerii Ciężkiej w Rapagnano. W 1947 roku zdecydował się powrócić do Polski wraz z poślubioną we Włoszech żoną oraz urodzoną podczas podróży córką. Zamieszkał we Wrocławiu, gdzie zmarł 14 czerwca 1977 roku.

Wojciech Leski – ur. 17 lutego 1909 roku w Podolu k. Przecławia. Od 1929 roku pełnił służbę wojskową w 39. Pułku Strzelców Lwowskich w Jarosławiu, skąd został następnie skierowany już w stopniu kaprała ze specjalizacją sanitariusza do batalionu Korpusu Ochrony Pogranicza w Podwiślu na Kresach Wschodnich. Służbę tam pełnił do 1933 roku, a po odbyciu służby zamieszkał w Gdyni. Pod koniec sierpnia 1939 roku został zmobilizowany do Gdyńskiego Batalionu Obrony Narodowej, z którą to jednostką brał udział we wrześniowych walkach. Po kapitulacji Kępy Oksywskiej 19 września 1939 roku, dostał się do niewoli niemieckiej, którą spędził w Stalagu II A. W 1942 roku zachorował na tyfus, co dotkliwie odbiło się na jego zdrowiu. Po wyzwoleniu obozu w maju 1945 roku, powrócił do Polski, osiedlając się w Jeleniej Górze. Działał aktywnie w Stronnictwie Demokratycznym. Był również inicjatorem powstania Stowarzyszenia Kupców Polskich w mieście. Zmarł 21 sierpnia 1998 roku.

Władysław Mróz – ur. 23 marca 1897 roku w Starym Sączu. Od najmłodszych lat związany był z działalnością skautingową oraz strzelecką. Podczas I wojny światowej został zmobilizowany do armii austriackiej i walczył na froncie włoskim. Po powrocie do kraju ochotniczo wstąpił do Wojska Polskiego, biorąc udział w wojnie polsko-bolszewickiej w

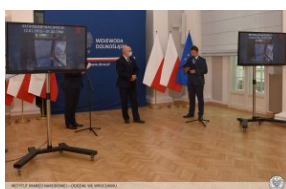
szeregach 15. Pułku Piechoty jako podporucznik. W czerwcu 1920 roku dostał się do sowieckiej niewoli, z której został wypuszczony dopiero w grudniu 1921 roku. Powrócił do macierzystej jednostki i zdecydował się kontynuować karierę w wojsku. W okresie międzywojennym szybko awansował i odbył kurs dla dowódców batalionów w Centrum Wyszkożenia Piechoty w Rembertowie. Był również instruktorem i wykładowcą w Korpusie Kadetów w Chełmie. Wybuch wojny zastał go na stanowisku dowódcy I batalionu 5. Pułku Strzelców Podhalańskich 22. Dywizji Piechoty Górskiej ze składu „Armii Kraków”. Brał udział w całym szlaku bojowym jednostki aż do jej rozbicia pod Staszowem 10 września. Uniknął niewoli i ukrywał się pod fałszywym nazwiskiem na terenach zajętych przez ZSRR. Nawiązał także kontakty z ZWZ, które zaktywizował zwłaszcza w 1942 roku. Był m.in. zastępcą Komendanta Inspektoratu Drohobycz AK, a od lata 1943 roku Komendantem tego Inspektoratu. Po utworzeniu Podokręgu Stanisławów AK został zastępcą komendanta. Podczas akcji „Burza” przebywał we Lwowie, biorąc później czynny udział w konspiracji AK-NIE. W lipcu 1945 roku zagrożony aresztowaniem opuścił miasto i udał się na Dolny Śląsk. Zamieszkał w Bolesławcu, gdzie podjął pracę zarobkową. W 1947 roku ujawnił się w ramach amnestii. Był wielokrotnie nachodzony i inwigilowany przez Urząd Bezpieczeństwa. Zmarł 1 września 1954 roku.

Tadeusz Bednarz – ur. 2 marca 1927 roku w Kruhowie, pow. Złoczów w województwie tarnopolskim. Był synem oficera Wojska Polskiego i Komendanta Związku Strzeleckiego w Kruhowie. We wrześniu 1939 roku był świadkiem potyczki z wchodzącymi oddziałami Armii Czerwonej, stoczonej przez nieregularne i przedzierające się na południowy-wschód oddziały Wojska Polskiego wspomagane przez miejscowych Polaków, w tym także jego ojca Stanisława. Od 1941 roku czynnie współpracował z lokalnymi strukturami ZWZ, aby w styczniu 1942 roku oficjalnie złożyć przysięgę i przyjąć pseudonim „Krupa”. Został żołnierzem 2 plutonu 7 kompanii 52. Pułku Piechoty AK. Aresztowany przez Gestapo w marcu 1943 roku, pomimo brutalnego śledztwa nie wydał żadnego ze współpracowników. Zesłany do obozu pracy przymusowej w Zamościu, uciekł w styczniu 1945 roku podczas próby powrotu w rodzinne strony został aresztowany przez Milicję Obywatelską i pod eskortą skierowany do Rejonowej Komisji Uzuppełnień w Rzeszowie. Został tam siłowo wcielony do 6. Pułku Piechoty 2. Warszawskiej Dywizji Piechoty, z którą wziął udział w walkach na Wale Pomorskim oraz podczas forsowania Odry. Zdemobilizowany w lutym 1946 roku odszukał rodzinę i osiadł w miejscowości Żuchłów w powiecie górowskim na Dolnym Śląsku. Zmarł 24 września 2012 roku.

Stanisław Salwirak – ur. 05 listopada 1915 roku w Kostrzeszynie. W latach 1938-1939 odbywał służbę wojskową w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach. Ze względu na swoją postawę otrzymał w marcu 1939 roku przydział do załogi Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte w Gdańsku. W stopniu starszego legionisty walczył w Wartowni nr 4. Po kapitulacji został osadzony w Stalagu IA, gdzie po półtorej roku został sprowadzony do roli robotnika przymusowego i skierowany do Westfalii. W 1942 roku uciekł z miejsca swej pracy i spróbował przedostać się w rodzinne strony. Ponownie aresztowany przez Niemców i skierowany do pracy przymusowej, znów zdecydował się na ucieczkę, tym razem

zakończoną sukcesem. Powrócił do rodzinnego Kostrzeszyna i włączył się w działalność konspiracyjną w ramach Armii Krajowej, przyjmując pseudonim „Wrona”. We wrześniu 1945 roku przybył na Dolny Śląsk i zajął jedno z gospodarstw w Rościszawicach. Podjął także pracę w Brzegu Dolnym a następnie Obornikach Śląskich, gdzie ostatecznie zmarł 27 stycznia 1999 roku.

Władysław Stepokura – ur. 12 lipca 1902 roku w Mostach Wielkich. Był absolwentem bydgoskiej Szkoły Podchorążych dla Podoficerów, którą ukończył w 1931 roku. Następnie został wcielony do 14. Pułku Piechoty na stanowisko dowódcy plutonu w stopniu podporucznika. Następnie wraz z odbywaniem kolejnych kursów doskonalących odbywał służbę w kolejnych jednostkach m.in. 31. Pułku Strzelców Kaniowskich. Wybuch wojny zastał go jako dowódcę 1 kompanii Obrony Narodowej „Wieluń II” ze składu batalionu „Wieluń II” Sieradzkiej Brygady Obrony Narodowej. Jednostka ta brała udział w walkach w pierwszych dniach września jako część oddziału wydzielonego z 10. Dywizji Piechoty. Brała udział m.in. w boju pod Krajanką, a w późniejszym czasie także pod Sieradzem oraz Zgierzem. Ostatecznie kompania porucznika Stepokura została podporządkowana zgrupowaniu podpułkownika Leona Koca bijąc się m.in. pod Zamościem. Po kapitulacji jednostek Frontu Środkowego i Północnego 28 września 1939 roku, dostał się do niewoli niemieckiej, ale udało mu się uciec z transportu w głąb Rzeszy. Ukrywał się najpierw w Kielcach a następnie w Busku-Zdroju, gdzie angażuje się w działalność konspiracyjną w ramach ZWZ/AK. Aresztowany w 1943 roku w Pińczowie, został wraz z innymi więźniami odbity z transportu do Auschwitz. Następnie służył w miechowskim Inspektoracie AK. Po zajęciu Małopolski przez Armię Czerwoną pozostał w konspiracji, sympatyzując ze Zrzeszeniem Wolność i Niezależność, a współpracę nawiązując z antykomunistyczną organizacją Armia Polska w Kraju. Za tę działalność został w 1947 roku aresztowany przez Urząd Bezpieczeństwa i poddany brutalnemu śledztwu. Skazany na karę podwójnego dożywocia, wyrok odbywał w więzieniu we Wronkach. Został zwolniony w 1956 roku na mocy amnestii. Wyraźnie osłabiony przez trudy śledztwa oraz odbywanie wyroku, zerwał wszelkie kontakty z osobami które znał w przeszłości, zalegalizował swoje konspiracyjne nazwisko, pod którym występował od 1941 roku i zamieszkał we Wrocławiu jako Józef Bednarz. Mieszkał tu aż do śmierci 17 marca 1986 roku.

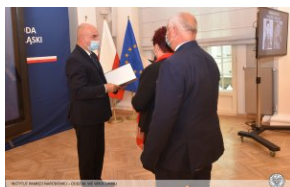
Uroczystość wręczenia dyplomów rodzinom bohaterów uhonorowanych w ramach projektu „Ocalamy”

Uroczystość wręczenia dyplomów rodzinom bohaterów uhonorowanych w ramach projektu „Ocalamy”

Uroczystość wręczenia dyplomów rodzinom bohaterów uhonorowanych w ramach projektu „Ocalamy”

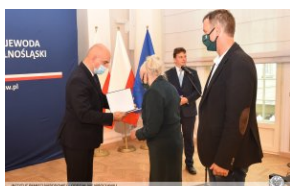
Uroczystość wręczenia dyplomów rodzinom bohaterów uhonorowanych w ramach projektu „Ocalamy”

Uroczystość wręczenia dyplomów rodzinom bohaterów uhonorowanych w ramach projektu „Ocalamy”

Uroczystość wręczenia dyplomów rodzinom bohaterów uhonorowanych w ramach projektu „Ocalamy”

Uroczystość wręczenia dyplomów rodzinom bohaterów uhonorowanych w ramach projektu „Ocalamy”

Uroczystość wręczenia dyplomów rodzinom bohaterów uhonorowanych w ramach projektu „Ocalamy”

PLIKI DO POBRANIA

[Prezentacja 12 sylwetek uhonorowanych żołnierzy \(pdf, 9.17 MB\) 18.09.2021 00:22](#)